

ter beeld te bezorgen. De voor exploitatie op grote schaal noodzakelijke dollarbedragen liggen daardoor nog onaangetast. Maar zodra het binnenkort wel zo is, zal de geschatte opbrengst ruimschoots de nu nog genoten federale steun overtreffen, die de afgelopen jaren resp. 335 en 385 miljoen dollar bedroeg.

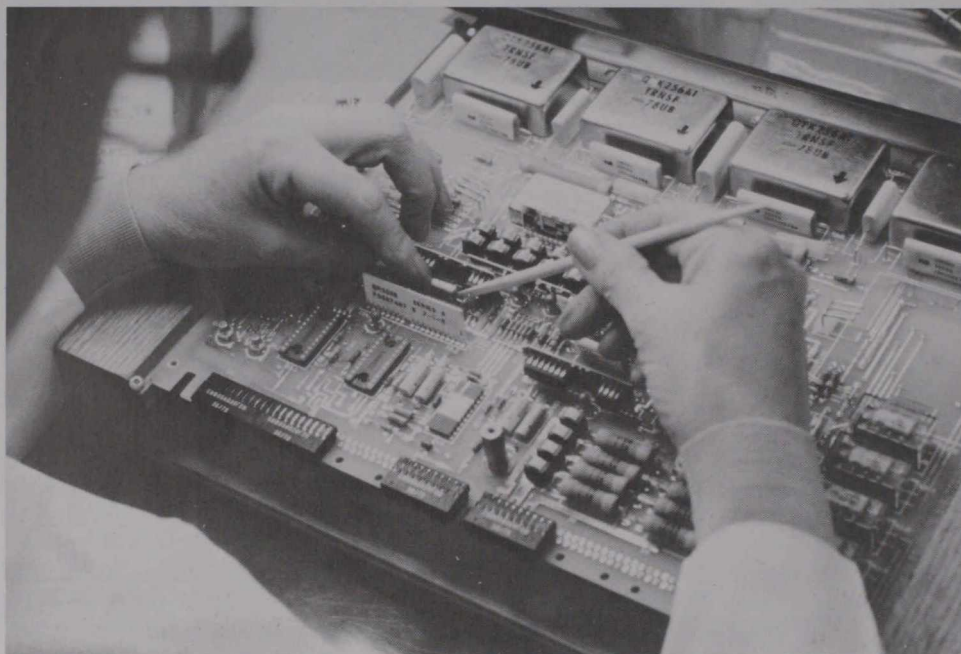
Ook Ontario, en in mindere mate Quebec, hebben een terugslag gekend. De gigantische investeringen in het waterkrachtproject in het gebied van James Bay ten spijt. En niettegenstaande ook de expansie van de automobiel-, staal-, aluminium- en papierindustrieën.

Toch blijven deze provincies nog altijd garant voor een aandeel van 60% in de

king niet missen op het financiële beeld. Voor de jaren tachtig wordt daarin weliswaar een zeker herstel verwacht van de woningbouw uit de huidige depressie. Al is men daarbij voldoende realistisch om te beseffen dat het ideale patroon van de jaren zeventig — toen de woningsector 5% uitmaakte van het BNP — voorlopig verleden tijd is. Men houdt het nu op 3%. Met een reële, al dan niet tijdelijke, stijgingskans naar 4%.

De sleutelpositie voor de toekomst van de Canadese economie ligt daarom elders. Wij kijken daarvoor allereerst naar het voorradige energie-potentieel. Een ijzersterk potentieel, ook al vergt dit naast enorme menselijke inspannin-

Overigens wordt er nog volop gewerkt aan verschillende uitbreidingen van de Alaska pijpleiding. Waarbij het in de bedoeling ligt om via nieuwe aftakkingen het aardgas van Alberta niet alleen naar Californië (!) te pompen, maar ook naar de Canadese afnemers ten oosten van Montreal. Voorts wordt de capaciteit van de hoofdleiding opgevoerd. In de eerste plaats om te voldoen aan de toenemende industriële behoefte van Saskatchewan en nog meer van Manitoba. Tevens wordt zodoende ruimte gecreëerd voor export van aardgas naar het Amerikaanse midden-westen en naar de noordoostelijke staten. Wanneer de kalender 1990 wijst moet dit alles een feit zijn. Maar voor het zover is, zal de wereld ongetwijfeld reeds kennis hebben genomen van de uitkomsten van de nieuwe energiepolitiek van de federale regering die erop gericht is bestaande boringen te intensiveren en nieuwe reserves in exploitatie te brengen. De aanzienlijke voorraden zware olie van Lloydminster, evenals het veelbelovende Hiberniaveld bijna 300 km buiten de kust van Newfoundland, de boringen op Sable Island bij Nova Scotia en in de Beaufort Zee en rond de eilanden van de Noordelijke IJsee moeten rond 1985 dit aandeel in het BNP hebben opgevijseld van 2 tot 2½%.

Het testen van een onderdeel van het door Northern Telecom Ltd. ontwikkelde digitale communicatie systeem, het zgn. DMS-100 systeem.

nationale welvaart. Waarbij inmiddels voor James Bay reeds de eerste hydrodollars aan de horizon zijn verschenen. Verkregen uit de export van elektrische stroom naar de Verenigde Staten. Waarbij voor Quebec zelf nog meer dan voldoende overblijft om het eigen industriële apparaat draaiend te houden met op een constant redelijk prijspeil gegarandeerde elektrische stroom.

Beloften voor de jaren tachtig

Overzien wij vanuit deze verscheidenheid aan gegevens de nabije toekomst van het land, dan ontmoeten wij daarbij dezelfde spanningen, hetzelfde tekort aan evenwicht waarmee de hele wereld-economie kan worden gekarakteriseerd. Voor Canada komt — nadat de V.S. daarin waren voorgegaan — daar nog een noodzakelijke bijsturing bij van de energieprijzen. En, al blijven deze ook daarna aan de lage kant, toch zal een dergelijke operatie haar uitwer-

gen een ongekeerde omvang aan investeringen. Voor het lopende decennium alleen reeds voor een bedrag van 300 miljard dollar.

Maar daarmee zal het aandeel van de energieproductie in het BNP dan ook een sprong kunnen maken van de 3½% uit de jaren zeventig naar de 6% of meer die de plannenmakers voor 1985 hebben voorzien.

Wel zullen er dan bepaalde wijzigingen optreden in de investeringsmix voor energie. Zo zullen de uitgaven voor opvoering van het elektriciteitspotentieel beslist lager komen te liggen dan het peil van ca. 60% dat in 1978 nog op het scorebord stond.

Op datzelfde moment echter heeft het tijdperk van de ontginning van oliehoudende teerzanden zich al met de nodige nadruk aangediend (uitvoeriger informatie daarover verschaft het artikel "Het menselijk epos van de Canadese teerzanden" in het vorige nummer van Canada Vandaag). Hiermee annex verloopt de verdere ontwikkeling van de aanverwante petrochemische industrie.

Fabriekspotentieel

Bij dit alles zouden wij bijna geneigd zijn over het hoofd te zien, dat de Canadese economie op nog een groot aantal andere pijlers is gebouwd dan op zijn, op zichzelf voldoende indrukwekkende, rijkdom aan energie. Er is overigens wel een duidelijk oorzakelijk verband. De volop beschikbare energie is immers een beslissende factor bij de winning en verwerking van de zestig (!) verschillende mineralen — van potas en asbest tot goud en uranium voor het opwekken van kernenergie — die behalve voor een respectabele uitvoer eveneens garant zijn voor het functioneren van een efficiënt opgebouwd, technologisch hoogontwikkeld nijverheidsapparaat. In deze sector van het Canadese bedrijfsleven ontmoeten wij zowel voedsel en dranken als producten van de houtindustrie, papier en aanverwante artikelen, metalen en metaalfabrieken, machines, transportmiddelen, elektriciteitsartikelen, petroleum- en steenkoolproducten, alsook voortbrengselen van de chemie.

In 1976 (wij kiezen met opzet deze peildatum, die het midden houdt tussen de twee oliecrises van de laatste tijd) was deze fabrieksnijverheid alleen al goed voor een jaaropbrengst van 96,6 miljard dollar. Wat dit betekent in het algemene beeld van de nationale productie kan men aflezen uit de hierna volgende tabel: